

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre..... 16 kor.
 Negyedévre..... 4 „
 Helyben hához kordva:
 Egész évre..... 20 kor.
 Negyedévre..... 5 „
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre..... 24 kor.
 Negyedévre..... 6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására
 vagy megőrzésére nem vállal kössé.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, augusztus 26.

Szent Istvánt gyalázó képviselő.

(—a) Szomorú dolog, hogy ilyen is akad a magyar parlament tagjai között. Ha Vajda János vagy nemzetünknek más hírhedt ellensége tette volna, akkor sem lenne rá mentség, hogy magát magyarnak valló, sőt függetlenséginek tartó (kár a függetlenségi pártból rég kitessekelték) képviselő tett, szomorú jele annak, hogy parlamentünknek nemcsak értelmi nivója, hanem nemzeti érzése is hihetetlenül mélyre sülyedt.

Az a mentegetőzés, amit Benedek János, ez a szabadságharcos és radikális allűrjeiről ismert képviselő otromba gyalázkodására felhozott, még jobban jellemzi az ő végtelen korlátoltságát. Aki Szent István egyéniségét tetteit és alkotásait nem az ő korának elvei és körülményei, hanem a saját maga korának vagy pláne személyének az elvei szerint ítéli meg, az kiállította magáról a szegénységi bizonyítványt, az evvel elárulta, hogy nem való a törvényhozás csarnokába még teremőrnék sem.

Aki Szent Istvánt, kinek providenciális bölcsességét ma is, kilenc század mul-

tán is, áldva csodálja és dicsőíti népe s aki nemcsak nemzetének legnagyobb királya, hanem egyuttal az akkor ismert művelt világnak is legnagyobb embere volt, aki ezt a Szent Istvánt »hülyének« mondja, az a saját maga elméleti fogyatékoságáról szolgáltat kiáltó bizonyítványt.

Aki nemzeti dicsőségünknek e heroszát, kinek a századok viharai közt fennmaradt áldott és dicsőséges Jobbjához kegyelettel zarándokolnak a nemzet hű fia ma, a XX. században is, — aki nemzeti létünk megalapítóját, aki nemzeti függetlenségünk és alkotmányunk élő szimbolumának és palladiumának a magyar szent koronának szerzőjét és első viselőjét gyaláznia meri, — az nem méltó a magyar nép bizalmára.

Szent István uralkodói működése nélkül Benedek János ma nem lehetne a magyar törvényhozás tagja. Ha mégis gyaláznia meri a nagy király emlékét, annyit elvárhat tőle a nagy király hű népe, hogy legyen következetes, tegye le azt, amit Szent Istvánnak köszön, tegye le mandátumát.

Bármily szomorú legyen is a cirkvenicai eset, van egy felemelő benne. Benedek képviselő otromba gyalázkodása nem maradt méltó válasz nélkül. Dr

Árkay Ferenc kereskedelmi miniszteriumi miniszteri fogalmazó, ki Benedek gyalázkodását hallotta, nyomban megmagyarázta neki, hogy ilyen kijelentés nem egy magyar képviselőnek, hanem egy sarki hordárnak a szájába sem való. Sajnos, hogy ebből szóváltás és affér keletkezett, de örvendetes dolog és jele az idők változásának, hogy szent királyunk gyalázkodását nem hagyják ma már szó nélkül. Másfél évtizeddel ezelőtt, mikor az egyházpolitikai küzdelem megmérgezte a lelkeket, bizony-bizony alig mert volna valaki egy képviselőt ilyesmért meglec-kéztetni. Az ujabban fellángolt hazafias és keresztény érzület erősödésének a jele, hogy akadnak immár bátor férfiak, akik készek sikra szállni a magyar nemzeti és keresztény eszményekért. Minél több ilyen Árkay akad és minél imponálóbban lépnek fel a Benedek Jánosok ellen, annál ritkább lesz az ilyen otromba támadás nemzeti és vallási eszményeink ellen.

Huszezer osztrák s tizenkétezer magyar honvéd. A cs. kir. Landwehr ujoncjutalékának telemeléséről szóló törvény legfelsőbb szentesítést nyert. Eszerint az ujoncjutalék (eddig 14 500 fő, melyhez a Tirol és Voral-

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A jegyesek.

Írta: Leo Larguier.

M. Jean Didelot, a Múzeum tanára, meg a leánya, Angélique, a langyos juniusi alkonyaton az alacsony ebédlőben vacsoráztak, a hol még nem égett lámpa, mert alig ütött hetet az óra.

E tudós korán szokott lefeküdni, rendszeren már hat óraker vacsoráztak, vacsora után lánya olvasott neki egy kis ideig és kilenc óraker már ugy aludt, mint egy gyermek.

Ez a szoba, amelyben most tartózkodtak, inkább dolgozó szobának látszott, mint ebédlőnek, mert köröskörül magas könyvvállványok borították. A fehér polcokon különböző műszerek voltak elhelyezve, ércökvek és ásványok között és még az asztalteritőn is volt egy fekete szögletes kődarab, amelybe egy haraszt csodálatos finomságu képe volt benyomódva, évezredek emlékeit ragyogtatva az alkonyuló nap bőséges sugárözönében.

Az ablak a Jardin des Plantes-re nyílt s mivel a lakás az ötödik emeleten volt, csak a hullámzó lombtengert lehetett látni; távo-

labb az elterpeszkedő háztetők közül karcsu tornyok szöktek a magasban és a szélesen elterülő panorámát a Sacré Coeur szegte be, ragyogva a haldokló nap sugaraiban, mint valami felhőkölő faragott bizánci bazilika, vagy bizonytalan körvonalu kremlin.

Az asztalon számoça illata terjengett; Angélique szó nélkül fölkel s a szoba egyik sarkába ment.

Magas volt és karcsu; és amint elment az ablak előtt, ugy látszott, mintha szöke haja köddé, ragyogó füstté válna és az átlátszó szövet megmutatta rózsaszínű karjának kerek és karcsu formáit.

Visszatért az asztalhoz és leült a könyvvel. M. Didelot pipára gyújtott, — az egyetlen pipára, amit magának naphosszant megengedett...

— Ez az, gyermekem, megtaláltad... Michelet, ugy-e? Tegnap elkezdted a frégate fejezetét, leszel szives folytatni?

Angélique kinyitotta a kötetet, egy pillanatig lapozott benne és a csendes szobában fölzendült kellemes, fiatalos hangja.

— Itt van, apám, tegnap a negyvennyolcadig oldalig értünk... És olvasni kezdett:

De az idő magával viszi a sötétséget, a nap újra megjelenik és piciny kék pontot látok az égen. Boldog és derék vidék ez, amely a békét őrzi számunkra a vihar után. Abban a kis kék pontban felségesen uszik egy hatalmas szárnyu kis madár, tizezer lábnyi magasan. Sirály? nem, fekete a szárnya. Sas? nem, annál kisebb.

Egy kis tengeri sas, az első a szárnyas világból, vakmerő hajós, aki megussza a felhőket, ura a viharoknak és számlálója minden vérszék.

Louise, az öreg gazdasszony, félbeszakította a pompás frázist, nesztelenül kinyitva az ajtót.

— Lili, légy szives egy percre!

Több már tizenöt événél, hogy m. Didelot-nál van és Angélique et neveli. Nevelő és szakács, — éppen ugy volt, mint otthon, — még a bérét se fizették neki.

A férje hagyott rá vagy tizezer frankot, ezzel, meg egy-egy ösztön-díj segítségével nevelgette a fiát, Jacques Bouvalet-et, ezt a nagy, félénk fiut, a ki nem régen valami különös ásványt fedezett föl a felső pliocénben, amiről nagyon sokat beszéltek a geológiai és természetani szemlékben.

Gerstenbrein Tamás

szobrász és kőfaragó mester Nagyvárad, Rákóczi-út 55. (Diósi fatelep).

Ajánlja nagy raktárát: Saját készítményü márvány, gránit, syenit, labrador Elvállal minden e szakmába vágó munkát, ugyszintén régi Siremlékekben. sirtoltok s sirtövekrenoválását a legolcsóbb árak mellett.

Első erdélyi géperőre berendezett kőfaragóműhely és

sírkőgyár.

Kolozsvár, Dézsma-utca 21. sz.

Központi iroda Kolozsvár. Telefon 662.

Fióktelepek:

Déva. Nagyszeben. Bánpatok.

berg részéről állítandó ujoncok száma is hozzájárul) 4740 fővel, valamint a Tirol és Vorarlbergből törvény szerint állítandó ujoncok számával szaporodik. — Az osztrák landwehr összes ujoncjutaléka 19240 + 800, kerekén 20.000 főnyi lesz, a m. kir. honvédség 12.5000 főnyi ujoncjutalékával szemben.

A végrehajtási novella életbeléptetése.

A hivatalos lap tegnapi száma közli a királyi szentesítési záradékkal ellátott új végrehajtási novellát és az igazságügyminiszternek az új törvény életbeléptetésére vonatkozó rendeletét.

Az igazságügyminiszternek e tárgyban kiadott 19.900—1908. számú rendelete értelmében a végrehajtási novella 1908. évi szept. hó 9-ik napján lép hatályba.

A közönség már eléggé ismeri az új végrehajtási törvénynek amaz üdvös intézkedéseit, melyek a kisembert, illetve az alperest a teljes tönkretételétől megvédik. Most csak az életbeléptetési rendeletnek néhány főbb intézkedését akarjuk ismertetni, amelyek a következők:

Ha a végrehajt. novella hatálybalépte előtt akár kielégítési, akár biztosítási végrehajtás útján a végrehajt. novella szerint a végrehajtás alól kivett oly ingóságot, készpénzt vagy járandóságot foglaltak vagy foglaltak felül, amely az 1881. LX. t.-c. szerint a végrehajtás alól kivéve nincs, az ilyképp szerzett végrehajtási zálogjog érintetlenül marad és a végrehajtási eljárás erre az ingóságra, készpénzre vagy járandóságra végrehajtási novella hatálybalépte után is folytatható. A végrehajt. novella hatálybalépte után az e törvény szerint a végrehajtás alól kivett oly ingóságot, készpénzt vagy járandóságot, amely az 1881. LX. t.-c. szerint a végrehajtás alól kivéve nincs, csak a végrehajt. novella 31. §-ában meghatározott esetekben szabad lefoglalni vagy felülfoglalni.

A követelések bejelentésére nézve a rendelet így intézkedik:

A végrehajt. novella 31. §-ában meghatározott azt a bejelentést, hogy a hitelezőnek e törvény kihirdetése előtt lejárt és a bejelentésben megjelölt követelése van, a végrehajt. novella kihirdetésétől, vagyis 1908. évi augusztus hó 25. napjától számított 30 nap alatt egy példányban kell az adós lakóhelyének járásbírójánál beadni. Ha a hitelezőnek, vagy több hitelezőnek ugyanazon adós ellen több követelése van, vagy ha ugyanaz a követelés több adóst terhel, a bejelentés egy beadványban történhetik. A bejelentéshez a következő kitöltött minta csatolandó:

Értesítés.

..... lakos ..... hitelező 1908
..... hó ..... napján bejelentette,
..... hogy ..... lakos
adós ..... ellen az 1908: XLI. t.-c. kihirdetése
előtt lejárt ..... korona ..... fillér tőke
és járulékaik erejéig követelés ..... van.
A követelés tüzetesebb megjelölése (jog-
alap) .....

A bíróság figyelmezteti a feleket, hogy a jelen értesítés kiadása csupán annak a tanúsága, hogy a bejelentés a törvényes határidőn belül megtörtént, de egymagában sem a bejelentés alaposágát vagy egyébként szabályszerűségét nem tanúsítja, sem pedig a bejelentő hitelező részére nem biztosítja az 1908: XLI. t. c. 31. §-ában meghatározott azt a jogot, hogy a végrehajtást az adósnak oly ingóságaira, készpénzére évi járandóságaira is kiterjeszthesse, a melyek az 1908: XLI. t.-c. értelmében nem foglalhatók ugyan le, de az 1881. évi LX. t.-c. rendelkezései értelmében végrehajtás alá vonhatók. Ezekben a kérdésekben a végrehajtást elrendelő bíróság van hivatva a végrehajtató kérelmére a végrehajtást elrendelő végzésben határozni.

Kelt 1908

.....
kir. járásbíró.

A bíróság a 3. §-ban említett bejelentés megtörténtét mind a bejelentő hitelezővel, mind

az adóssal a megfelelően kiállított értesítés kézbesítése útján közli. Ha több a hitelező vagy több az adós, mindegyikük részére egy-egy értesítést kell kézbesíteni. A bejelentést tartalmazó beadvány és az értesítés egy példánya a bíróságnál marad.

Hány választói kerülete lesz Nagyváradnak? Az új választási törvény megalkotása maga után vonja a választói kerületek új beosztását. Amint biztos forrásból kiszivárgott, a törvényhatósági városok választókerületei tetemesen meg fognak szaporodni. Kolozsvár városa, az eddigi terv szerint, — írja az »Ellenzék« — a mostani két választói kerület mellé még két választói kerületet fog nyerni s így a választópolgársága négy országgyűlési képviselőt küldhet a parlamentbe. Ha ez az értesítés biztos, úgy Nagyvárad sem marad Kolozsvár mögött, mert köztudomású, hogy Nagyvárad nagyobb, mint Kolozsvár. Ily irányú kombinációk még nem történtek Nagyváradon. Ezideig a megye választókerületeiről volt szó s akkor elég illetékes helyről olyan információkat nyertünk, hogy a jelenlegi választókerületek száma szaporodni fog. Nagyváradon tehát szintén lesz változás annál is inkább, mert a város rohamos fejlődése az új választói törvény nélkül is megkívánta volna ezt, — de négy kerületet még sem gondoltunk volna. Nem is tartjuk valószínűnek.

A kórház kitelepítése.

A főorvos válasza a főjegyzőnek előterjesztésére.

Biharmegye jelenlegi közkórháza legkevesebb felel meg a mai modern kor kívánalmainak. A mutatkozó hiányokat most már nem akarják folytonos pótlásokkal megszüntetni, mert az ide s tova egy új kórház költségeit igényeli. A megye már egy éve dolgozik az új kórház ügyében és most, amikor már csaknem teljes a kibonyolódás, Keszthelyi ellenzi ezt s a vidéki, illetve járási kórházak felállítását javasolja. A főjegyzőnek eme javaslatára dr. Móricz Ernő megyei főorvos most készítette el véleményét. A véleményt, illetve szakjelentést egész terjedelmében az alábbiakban adjuk:

Alispán ur!

Keszthelyi Zoltán vármegyei főjegyzőnek a Biharmegyei közkórház kitelepítése elleni indítványára vonatkozó szakjelentésem az alábbiakban terjesztem elő:

Az első indítvány oda irányul, hogy a közkórház kitelepítésének kérdését a vármegye közönsége ejtse el.

Mit várhatunk a várostól?

Indítványozó a város részéről kórház kitelepítésének s indokul »város rendezési« »szépséti« okokat hoz fel első sorban. Ily nagy fontosságú kérdésnél ezen érv valóban tekintetbe se jöhetne, mert a kórház kitelepítése nem városi, de megyei közegészségügyi kérdés, így tehát, mert maga az érv helytelen, az abból levont következtetés, »hogy ha nem tetszik a városnak a megyei közkórház, építsen cserébe másikat maga a város« szintén elesik. De ettől eltekintve, Nagyvárad törvényhatósága az utóbbi évek gyors város-rendezési munkálatai miatt, városi vagyoni hiányában oly súlyos finansziális nehézségekkel küzd, hogy ekkor ki-

Most már ő is a Muséumban volt, 2800 frank fizetéssel, a mi bőségesen elég volt az ő tudományos fiatalkorának. Vasárnaponként m. Didelotnál ebédelt és minden este eljött egy pillanatra, megcsókolni az anyját.

Ma este a tanár nem volt olyan szórakozott, mint rendesen; rögtön észrevette, hogy valamit forralnak a konyhában; de kinézett az ablakon, a kert cédrusfái fölött, komolyan, szinte áhítatosan merülve el a sötétkék égben, ahol Michelet frázisát vélte látni. Louise egyedül tért vissza, gazdájára nézett, ködhögött és leült . . .

— Monsieur Didelot!

— Mi az, fiam?

— Tegye már le azt a rongyos könyvet és hallgasson rám. Ön igen nagy tudós, ezt hallottam a Jacques barátaitól, akik a multkor úgy beszéltek önről, mint egy szentről, de . . . ön olyan gyermek . . .

A tanár kíváncsian és meglepődve molyodott el.

— Ön, — folytatta az asszony, — nagyon sok mindent kitalált, a fiam mondta, hogy nagyon messze volt, de . . . most, most az kellene, hogy közelebb nézzen, maga mellé.

Tizenöt éve már, hogy önt szolgálom, Tizenöt esztendő, az 180 hónap; havonként ötven frankjával kilencezer frank . . . Csak ilyen nyersen mondom, mert sohasem tanultam, de nem ezt akartam mondani. Nem kérek semmit. . . Istenem, de milyen nehéz kimondani! . . .

A jó asszony egészen fölindult és a tanár csodálkozva nézett rá.

— Hát, végre, — kezdte újra az asszony,

— Angélique huszonegy éves . . . Jacques huszonnyolc . . . Érti ön?

Es egészen elvörösödve emelkedett föl s

a szeme sirásra készen könnyekkel telt meg.

Csengettek. Angélique ment ajtót nyitni, mert Louise a konyhában sirt.

Jacques Bouvalet lépett be.

— Jó estét. Angélique kisasszony. Hogy van a tanár ur?

— Jó estét, Jacques ur. Tessék besétálni az ebédlőbe, a papa olvas és én az édes anyjának segíték. Bocsásson meg, azonnal megyek én is . . .

* * *

Jacques Bouvalet belépett és úgy találta öreg mesterét, amint a szőnyeget nézte, ropant nagy figyelemmel.

Az aggastyán fölemelte a fejét.

— Ah! ön az, kedves barátom? I . . . Valamit kell önnek mondanom . . . Lili, Lili! — kiáltotta.

Angélique biborpirosan jelent meg az ajtó keretében.

— Add ide a kezéd, gyermekem és ön is Jacques ur . . . Most csókoljátok meg egymást, ismerem a titkokat!

Nem csókolták meg egymást, de leültek szembe egymással. Louise a lámpával behoza munkakosarát, a kis chinai csészékből könnyű párák szállottak föl és Angélique kezét jegyese kezébe téve, olvasni kezdte a félbehagyott fejezetet, — közben kint a kert fölött besötétedett és láthatatlan fecskék népesítették be a meleg éjelt apró, éles csipogással szállodva, amely az ő nyelvükön a szabadságnak, a szerelemnek, a végtelen boldogságát jelentette és azt a gyönyörűséget, hogy két szárnyukon végig suhanhatnak a ragyogó arany szemekkel szemekkel bevetett mélységes nyári égboltozat alatt.

zártnak tekintem, hogy a telek értékesítése fejében hajlandó és képes lenne egy 1.600.000 koronás új kórház létesítésébe most hirtelen belebocsátkozni. Nekünk pedig azonnal szükségünk van megfelelő kórházra!

Milyen a mai közkórház.

A kórházat illetőleg maga beismeri indítványozó, hogy a modern átalakítások 10—15 év alatt több százezer koronát emésztettek fel s ennek hatása állítólag abban nyilvánulna, hogy a venerikus osztálytól eltekintve, a többi épületei a közkórháznak, most már modern módon átalakították, megfelelők. Itt van az érvelés főhibája. Ép ellenkezőleg! Az igaz: százezreket befektettünk a főépület és melléképületek átalakításába, de mert a kórház kaszárnya rendszerű, elavult épület, az nagy áldozat, csak akkor tűrhető közegészségügyi, de nem megfelelő állapotot tudott teremteni. A szellőzés abszolút rossz, a folyósókon éppen úgy mint a kórszobákban; a fűtés (centralis fűtés hiányában) kritikán aluli, az összes ajtók, ablakok, rozogák, a puha fapalló miatt, mert alattuk a talaj fertőzve van, azok hiába takarítanak a repedéseken át a légfertőzés a kórtermekben folytonos, a beteg-osztályok mellett ügyeletes orvosi szobák nincsenek, a műtőszoba előkészítő altató helyiséggel ellátva nincs. A folyósók háromnegyed beépített, sőtét egészségtelen. Az összes kórtermek szűkek. És így tovább még számos, már annyiszor felhozott érvelést hozhatnék fel, hogy sem a jónak vélt főépület és sem annak melléképületei, dacára az óriási, az omeletben tett folytonos javításoknak, egy modern közkórház rendeltetésének többé meg nem felelhetnek.

Továbbá indítványozza a főjegyző ur, hogy a megfelelő főépület meghagyása mellett, ha kell és szükséges építsen a vármegye a mostani alacsony pavillon lebontása után 3—4 emeletes új pavillont s így a kórház kibővítése is egycsapásra meg lenne oldva. Ilyen megoldást csakis laikus ember javasolhat. Épp ez szolgáljon a kórház kitélepitésének újabb főérve gyanánt, hogy az épülettömb egy harmadának lerombolását maga egy nem szakértő is javasolja; de ettől eltekintve szakszempontból kérdem, vajjon a venerikus betegek külön pavillonjának, egy 3—4 emeletes új pavillon általi helyettesítésével, — amely megengedem 1.600.000 koronába nem kerülne — a kibővítése és modern átalakítása meg lenne-e oldva? Szó sincs róla! Folytatnánk a régi földözö munkát minden haszon nélkül! Ma még látszólag a faépület falai épek, de pár év múlva azok épp úgy repedezni fognak, épp úgy várni fognak a halálos ítéletre, amely őket elpusztítja, mint most a bujakóros osztály falai, amelyeket csak a vaspántolás, aláépítés menti meg az összedőléstől s amelyek egyetlen oly szobát sem foglalnak magukban, amelyben nyugodt lelkiismerettel, pl: a tüdővészések elkülönítő helyiség elhelyezhető lenne bár csak ideiglenesen is. A 2—3 emeletes pavillon, nem pavillon, de ismét csak egy nagy kaszárnya lenne. Hisz éppen ez ellen küzd a modern hygiene! A kaszárnya-rendszer tisztán nem tartható, nem szellőztethető, benne a betegek tömeges, szoros elhelyezése miatt folytonosan a kórházi fertőzés veszélye tenyeged. Másrészt, ha modern kis pavillont létesítenénk, viszont a tulzsfoltóság megszüntetésére nem tenénk semmit sem.

Döntés a kitélepités mellett.

Felhozza további indítványozó főjegyző ur, hogy a kórház jelenlegi helye kitélepités, illetve

az 1.600.000 koronás indokaiul nem szerepelhet. Itt is nagy tévedésben van. Ugy az igazgató főorvos, mint a tiszti főorvos egyező véleményünk alapján a kórházi bizottság javaslatára a közgyűlés a kórház kitélepitésének elodázhatatlan szükségességét ép arra határozta, hogy feltéve, de meg nem engedve, ha a régi kórház kijavították, a hova terjeszkedésre nincs hely; már pedig a terjeszkedést igénylő új építkezések elodázhatatlan feladatot képeznek. Hely kell az új szemészeti, a tüdővészés elkülönítő osztály, a protceturatus, modern orvosi laboratórium finsen kamara, ravatalozó helyiség stb. céljaira.

De eltekintve a felhozottakra, a főjegyző ur indítványa pedig idejét is multa, mert nem mint ahogya ő állítja, hogy már „elvilég” a vármegye közönsége igenis már a kitélepités mellett döntött, de ellenkezőleg nemcsak elvilég, de faktó már a kitélepités megoldásának tárgyalásába is belebocsátkozott. Az így a hivatalos, összes fórumokat megjárta. A miniszter a Diósi-féle telek megvételére irányuló óhajának kifejezésével, a telek kérdésében a maga részéről, az összes telek ajánlatok felülbírálatát célzó júliusi közgyűlési határozat pedig a vármegye közönsége akaratához képest már döntött. Vagy miért utasította a költségek mikénti fedezésének eldöntése céljából, ugyancsak a júliusi közgyűlés az 1 százalék pótdó megszavazásának tárgyalására a legközelebbi közgyűlést a vármegye közönsége?

A főorvosi szakvélemény fejtegeti ezután nagy részletességgel és alaposítással, miért kell az új kórházat négyszáz ágyra berendezni úgy hogy a különböző betegek egymástól távol fekvő pavillonokban kezeljék. A fejtegetéseit ezután így folytatja:

Építsünk kitűnően felszerelt 400 ágyra tervezett modern kórházat a központban, amely az orvosi tudomány minden eszközével fel legyen szerelve; mert csakis így töltheti be hivatalát. Kórház, kellő felszerelés, megfelelő állandó orvosi személyzet, ápoló és segédsemmélyzet nélkül mit se ér. Ezért vagyok kénytelen az indítvány 2-ik pontjának ama része ellen szakszempontból tiltakozni, hogy ki telepítendő központi kórház a meglévő belényesi és nagyszalontai kórház rovására, az indítványozott négy kisebb járási kórház létesítése kimondassék. Mert ha ahhoz is alig van pénzünk, hogy egy rossz központi kórházat megfelelővé tegyünk, a másik két vidéki közkórházat kibővítsük; már most tudható, hogy a megszavazandó félszázalékos pótdótból újabb kórházak ily nagymérvű létesítésére fedezetet úgy sem találhatunk. Tessék megnézni mibe került a nagyszalontai és belényesi kórház építése; mibe kerül ezeknek üzembe tartása? S kérdem, hogy vajjon olyan megfelelők-e s oly kifogástalanul működnek e azok, mint ahogy azokat mintául felállítva indítványozó feltüntetni iparkodik. Hát sem tökéletesen meg nem felelők, sem kifogástalanul nem működnek; mert szűkek és az orvosi ellátás bennük tökéletlen: részben az orvosok csekély létszáma miatt, részben mert a vezető kórházi főorvos egyuttal hivatalos hatósági orvos is.

Központi vagy járási kórház.

Eltekintve a külön üzem, külön segéd és ápoló, orvosi személyzet nagy költségétől, e kisebb kórházak — megengedem — a belgyógyászati, kisebb szülészeti, nőgyógyászati, a mindennapi kis sebészetet igénylő betegek ellátása körül sikerrel hatna közre, de egy nagy, igazi modern kórház célját sem most, sem a jövőben szolgálhatni nem fogják, alapos kibővítés és főként az állandó orvosi és ápolói személyzet lényeges szaporodása nélkül. Ma modern vagy sebész-, vagy nőgyógyászati és szülészeti, szemészeti műtétet egyik kis vidéki kórházunkban sem végeznek, de nem is végezhetnek a berendezkedés tökéletlensége miatt. Égető szükség tehát, hogy Nagyváradon, amely — kivéve az Arad felé gravitáló béli járást, mindenünnen a távolsághoz képest elég hamar vasúton megközelíthető, egy tökéletes közkórházat szervezzünk. S ha ezt létesíthetjük, ennek továbbfej-

lesztését az államra bizva, legközelebbi feladatunkul a már meglévő két kórház teljes kifejlesztése s nem újabb járási kórházak létesítése kell hogy képezze. Ezen utóbbiak igen nagy külön költség s nem biztosított állandó orvosi ellátás mellett — mert biz csak községi vagy körorvosi lehetne vezetőjük, — évtizedeken át érdekstylusokká súlyodnának s egy-két század kellene hozzá, hogy igazi közkórházzá átalakulhassanak. De a tuberkulózis szempontjából is a célnak nem megfelelők lennének; mert a tuberkulózis gyógyítását külön e célra létesített üdülőhelyek és különálló, társadalmilag szervezett védőegyesületek, — felvilágosító és gondoskodó intézetek által érhető el, amelyek fenntartásához csak részben járulna hozzá a vármegye közönsége s amelyek oly szoros kapcsolatba a megyei intézményekkel össze nem hozhatók. Ide vonatkozólag legyen szabad már beadott, a vidéki tüdővész elleni védekezésre vonatkozó indítványomra utalni, amelyben az 1. százalékon felüli pótdótnak megszavazására irányuló indítványomat alkalmam nyílt bővebben megindokolni, nemcsak a tuberkulózis megoldásának kérdése, de egyéb égető közegészségügyi feladatok szempontjából is.

A főorvos indítványai.

Ezeknek előre bocsátása után, miután az anyagi kérdés miatt a tuberkulózisra vonatkozó javaslatom eme véleményezésére kiadott külön indítvánnyal szervi összefüggésben van s részben vele megegyezik, részben azzal ellenkezik, — indítványozom a tekintetes alispán ur nagybecsű támogatását kikérve, hogy javasoltassék, ellentétben a főjegyző ur javaslatával, miszerint mondassék ki a közgyűlés által:

1. hogy a közgyűlés, régebbi határozatát a közkórház kitélepitése ügyében fentartja s a szerint eljárni szükségesnek véli.

2. A közkórház kitélepitése és ujonnan leendő felépítésére a törvényhatóságilag jóváhagyást igénylő 1 százalék pótdót megszavazza.

3. A tuberkulózis elleni védekezésre vonatkozó főorvosi előterjesztés elfogadása mellett a különálló fél százalék, törvényhatósági jóváhagyást igénylő pótdót a megyei közegészségügyi alap létesítésére megszavazza s annak első évi részletét kivételesen a megindított tüdővész elleni védekezés céljaira fordítja, a tiszti főorvos javaslatához képest s a jövőben annak mikénti felosztását a tiszti főorvos meghallgatása mellett az alispán hatáskörébe utálja.

Végül tisztelettel kérem, hogy ezen szakvéleményemet, illetve javaslatomat előbb külön a közegészségügyi s azután a közkórházi bizottság által tárgyalatni méltóztassék, miután az 1 százalék, illetve fél százalék pótdó megszavazása épügy összefüggésben van a tüdővész elleni védekezés, mint a közkórház kitélepitési kérdésével.

Kelt Nagyváradon, 1908. évi augusztus hó 17-én.

Dr. Móricz Ernő,
tiszti főorvos.

Nagy szerencsétlenség Budán.

Leszakadt állvány. Hét sebesült.

Nagy munkásszerencsétlenség történt tegnap délben Budán egy új építkezésnél. A szerencsétlenségnek hét sérültje van; ezek közül öt súlyosan sérült meg.

Jóval tizenegy óra után egy rendőr jelentette a 60. számú űrszobán, hogy a Retek-utca 33. szám alatti új épületnek leszakadt a mennyezete. Az történt ugyanis, hogy a Retek és

Káplár utca sarkán levő új építkezésnél, mely Klein Miksa tulajdonát képezi és amelyet Löfler Sándor építész tervei szerint építenek, a negyedik emeletről egy téglahalmaz a mélységbe szakadt.

Reggel Madarász pallér a tető magasságában a negyedik emeleten lévő vasgerendákon elhelyezett deszkákra téglákat rakatott fel. A deszkák nem bírták el a téglák súlyát és leszakadtak a mélységbe. A mennyezetek az épületen még nem voltak megépítve, a deszkák, téglák, a dolgozó munkásokkal együtt a földszintre szakadt.

Nyolc munkás dolgozott a magasban, névszerint Ballner István, Fehér Istvánné, Fehér Gyula, Duhó János, Kalmár István, Hrocsa Anna és Kálmán József. Ezek közül az első öt súlyosan, életveszélyesen sérült meg. Hrocsa Anna és Kálmán József könnyebben.

A helyszínére a központi és a II. kerületi kapitányság részéről Becker és Fröhlich rendőrtisztviselők mentek ki, a sérülteket a II. kerületi tűzörség huzta ki a deszkák alól. A mentők öt kocsival vonultak ki és a sérülteket az új Szent János-kórházba szállították.

UJDONSÁGOK.

* **A végrehajtási törvény és Nagyvárad városa.** Az új végrehajtási novella már megjelent a hivatalos lapban. Mivel a jelenleg fennálló követelések csak akkor hajthatók be, ha a törvény életbeléptétől számítva, egy éven belül megindítja a bitelező a pert. Dr. Thury László városi főügyész előterjesztést tett a tanácshoz, hogy a város is gondoljon a városi tanács megbízta Ragány János főszámvévő, hogy a város követeléseit állítsa össze s a főügyész ezek biztosítására tegye meg a lépéseket.

* **Arany János-utca rendezése.** Az újonnan létesített Arany János-utca háztulajdonosai, mint irtuk, kérték Nagyvárad városát, hogy vízzel, villamos világítással és járdával lássa el az utcát s ha a városnak jelenleg erre nincs fedezete, a szükséges 2252 koronát előlegezik. A városi tanács tegnap foglalkozott a kérvénnyel s az ajánlatot elfogadta, azzal, ha ez egész utca be lesz építve, a 2252 koronát kamat nélkül visszafizeti. A törvényhatóság ugyanis kimondotta, hogy az új utcát akkor látja el vízzel, villagítással s járdával, ha be lesz építve.

* **A kultuszminiszter az ipariskolának.** A Szedlarikné Dudinszky Anna nőipariskoláját a vallás- és közoktatásügyi minisztérium részéről szép elismerés érte. A már 12 év óta fennálló jónévű ipariskola részére az ismétlődő leánytanulók kiképzéséért az 1907-1908. tanévtől kezdve öt egymás után következő tanévenként száz koronát engedélyezett. Ez az állami támogatás, eltekintve az összegtől, szép erkölcsi elismerés az ipariskola működése iránt.

* **Ahol 100 percent a pótdó.** A Breider-féle háznál történt szerencsétlenség következtében Móra Irén egy hat éves kisleány is árván maradt, mert édesanyját maga alá temette az épület. A kis gyermek segélyezésére a központi főszolgabíró felhívta az almamezői képviselőtestületet mint illetékes hatóságot. A község azonban most megtagadta a segélyt és a főszolgabírói határozatot megtelebbezte. A köz-

ség telebbezésében azzal indokolja a segély megtagadását, hogy a lakosság már így is túlságosan meg van terhelve. Jelenleg a pótdó 100 és 110 százalék között vetekedik, ennél többet pedig nem bír el a község.

* **Esküvő.** Élesden tegnap vezette oltárhoz Hummel Ödön kisbárádi körjegyző Kottán Joánkát az élesdi leányvilág egyik legkedvesebb tagját. Az esküvőn megjelent az egész élesdi intelligencia teljes számmal.

* **Honvédeink a nagygyakorlaton.** Az ország minden részéből, ahol honvédek állomásoznak tegnap megindultak a katonák. Hosszu, nehéz utra indultak. A Balaton mellé mennek ahol a jövő hónap elején veszik kezdetüket a király gyakorlatok. A nagyváradi 4-ik honvédezred tegnap reggel 3 órakor indult el Nagyváradról s külön vonaton mentek Tápió-Sülyig, ahonnan gyalog vonulnak le a Balaton mellé.

* **Bozóky Lajos temetése.** Tegnap délután nagy részvét mellett helyezték örök nyugalomra Bozóky Lajos orvostanhallgatónak, dr. Bozóky Alajos kir. tanácsos, jogakadémiai igazgató szerencsétlen véget ért fiának hült temetéseit, a vasút állomásról. A holttest még a délelőtt folyamán megérkezett. A délután 5 órakor tartott temetésen előkelő nagy közönség volt jelen. Részt vettek a temetésen dr. Laurán Ágoston gör. kath. püspöki helynök, Széchenyi Jenő kanonok, Mangra Vazul gör. kel. helynök, Sztaniszlowszky Adolf kir. főügyész, Siket Traján kir. postaigazgató, Sal Ferenc, dr. Molnár Imre, dr. Notter Antal, Novotny S. Alfonz, Petry Gyula, dr. Imrik Gusztáv, dr. Kovács S. János, dr. Vucskics Gyula, br. Gorup Arthur, Darvassy Lajos, Mihályházy Kálmán, Pajor Kálmán, Miskolczy Árpád, dr. Baróthy Ákos, Hlatky Endre, Papp József, Cziffra Gerő, Pékánovits Imre, Papp György gör. kel. lelkész, Harmathy Károly, Gombay János, dr. Wawrek Kálmán, Ficzek Lajos, Mayer Antal, Tóth Imre, dr. Mazurek Gyula, Böhm Jenő, dr. Pácz Sándor, dr. Károly Irén, Száhländer Károly, Mezey Mihály, dr. Baróthy Pál, dr. Márkus László, Justh Károly, Fuszek Lajos, Jelinek Ferenc, Szentlélek Kálmán, Buzássy József, Diósy Ferenc, dr. Molnár Kálmán, Makucz Ernő, dr. Stokker József, Láng József, dr. Krüger Jenő, Tarsoly Ferenc, Szőke András, Vágassy Imre, stb. A koporsót a posta épület előtt levő térségen helyezték ravatalra. A koporsó mellett foglalt helyet a megtört ősz apa a Bozóky- és Hoványi-családok tagjaival. A gyászszertartást Imrik S. Zoltán plébános végezte segédlettel. A gyászszertartás után a gyászmenet megindult az olasz-i temetőbe. A sirnál az elhunyt legjobb barátja: Majunka Egon orvostanhallgató rövid szép beszédben bucsuzott el a halottól s megható szavakban mondott Isten hozadót az oly végzetes módon elhunyt barátjának és kollegájának. A koporsót szebbnél szebb koszorúk borították. Koszorúkat küldtek: a szülőknél és testvéreken kívül. Papp János, dr. Fráter Imre és neje, Pallay Lajos és családja, Harmathy Károly és neje, Mártonffy Gyula és családja, Bozóky Béla és családja, a Jelentsik-család, Harmathy Kornélia, Perszék és Benkőék, a Wallerstein-család, Mártonffy Dezsőné stb. A díszes temetést Weiszlovits Adolf temetkezési intézete rendezte.

* **Ahol az állatorvos kamarában lakik.** Szinte hihetetlen tartalma kérvény érkezett tegnap a főispánhoz. A kérvényt a

cséffai közigazgatási tisztviselők adták be, hogy az ottani lakásmizériákon segítsenek. A kérvény tartalmát véve oly siralmas lakásviszonyok vannak Cséffán, hogy ahoz hasonlót a legnyomorúságosabb román falukban sem igen lehet feltalálni. A tisztviselőknek nincs rendes lakásuk. A legnagyobb részük olyan helyeken húzza meg magát, mely valóságos közegészségügyi kihágás tárgya lehetne. Így az állatorvos egy kamarában lakik, ahova a tetőről jut be világosság, a járási számvévő a jegyző szánalmá folytán a jegyzői lakból kap egy szobát. A szolgabíró a községhez a hivatalos helységében lakik és így tovább. Es mindezek a lakásmizériák azért vannak, mert a lakosság nem akar építeni azért a lakbérért, amit a tisztviselők kapnak. Mosr a tisztviselők kéri a főispán útján a megye törvényhatóságát, hogy részükre lakást építtessen a megye. Ennek ellenében a tisztviselők hajlandók lemondani a lakbér illetményről s így a megyének idővel megtérülne a lakásokra fordított összeg.

* **Kellemes szórakozás.** Fülöp István az Európa szálloda tulajdonosa kellemes meglepetésben részesíti vendégeit. Nap-nap után s esténként mozgó fényképes előadásokat tart, szép időben gyönyörű, Nagyváradon csaknem egyedül álló kertjében, kedvezőtlen idő esetén pedig a tágas étteremben. Hetenként háromszor újváltoztatásos műsor. Nagyszerű magyar konyha. Saját termései borok és állandóan finom csapolt Dreher sör. Belépti-díj nincs. A zenét Pócsi Laci hírneves zenekara szolgáltatja.

x **MOLNAR H. Bémer-téri cukrászdájában állandóan 2-szer naponta friss Mignon kávéhoz való sütemények és tea-sütemény kapható. Telefon 395.**

* **A Pannonia-kávéházban ma este Kóczé Antal teljes fővárosi zenekarával hangversenyt tart.**

Eltűnt tisztiszolga.

Titokzatos vadászat.

Nagyszalonta községét most titokzatos esemény irtja izgatottsággal. A községből eltűnt a főszolgabíró öreg tisztiszolgája s a legszorgosabb kutatás dacára is a mai napig sem került elő. Az esetnek borzalmas színezetet ad az a körülmény, hogy a vidéken vadászók garázdálkodnak s a jelekből következtetve az öreg ember ezeknek esett áldozatul.

Az esetről tudósításunk a következő:

Csanády Jenő nagyszalontai főszolgabírónál már évek óta mint tisztiszolga van alkalmazva Pajor Károly 62 éves ember. Az öreg ember még a legutolsó napokban is katonás pontossággal teljesítette szolgálatait.

Vasárnap reggel a főszolgabíró a nagybaromdi pusztára küldte ki az öregot. Pajor Károly magához vette vadász tegyverét s azzal elindult a tanya felé. Délre kellett volna visszatérnie Nagyszalontára, azonban eltelt a dél, sőt még az este is és az öreg nem jelentkezett. A főszolgabíró bár tudta, hogy az öreg pontosan szereti meg tartani az időt mégis azt hitte, hogy a tanyán valami dolgot adtak az öregnek és azért késlekedik.

Eltelt azonban hétfő, sőt kedd is és az öreg nem jelentkezett, ami gyanus lett a főszolgabíró előtt s kerestetni kezdte. Ekkor kiderült, hogy az öreg még a tanyán sem volt. Az oda vezető úton azonban találkozott a kukorica-csöszszel, akivel beszédben elegyedett s ekközben az öreg azt mondta neki, hogy délre nyulat fog lőni.

A kukorica csőszszel való találkozás után senki sem látta az öregot. Pajor Károly egyenruhát viselt eltávozásakor s a kukoricából ki sem érhetett, mert senki sem tud róla. A csendőrség ezekből azt következteti, hogy az öreg embert a kukoricásban megtámadták s eltették láb alól.

Ezt a föltevést a következőkkel indokolják. A vidéken tulságosan sok az orvvadász, akiket a hatóság kérelhetetlenül üldöz. Ezek az emberek Pajor közeledését észrevették s az egyenruha után azt következtették, hogy rendőr és rálöttek.

A csendőrök eme föltevését csak megerősíti a csősz, aki aznap délelőtt két lövést hallott. A lövéseknek akkor nem tulajdonított különösebb jelentőséget s így nem is kutatott azok eredete után.

A rejtélyes ügyben *Besenyei* járásbíró vezeti a vizsgálatot a csendőrség segítségével, azonban ezideig még nem értek el pozitív eredményt. A csendőrség most az egész környéket átkutatja, hogy feltalálja Pajor Károlyt.

SZINHÁZ.

A szinkör megnyitása.

— Az ünnepi program. —

Szombat este új élet veszi kezdetét a színház Nagyváradon. Ismét viszontlátjuk színészeinket még pedig az új szinkörben. Tegnap délelőtt még kétséges volt, hogy vajjon megnyitják-e az idén a szinkört, — azonban estig egész biztossá lett, hogy szombatról nem fog elmaradni a megnyitás.

Tegnap délelőtt a megnyitással foglalkozott a városi tanács is és úgy határozott az igazgató kérésére, hogy addig, míg az új szinkör elkészül átadja a színházat. A színházban a megnyitó előadás szombat este lett volna s ideiglenesen addig itt tartanak előadásokat, míg az új kör elkészült volna. A tanács utasította is *Komlóssy* gazdasági tanácsost, hogy gondoskodjék a tűzbiztosításról s egyszersmint a szinkör elkészülte után hívja össze a bizottságot, hogy átvegyék az épületet.

A tanács határozata szerint tehát szombaton nem a szinkörben, hanem színházban lett volna előadás. Estig azonban megváltozott ez az álláspont. *Erdélyi Miklós* igazgató ugyanis ragaszkodott ahhoz, hogy a szinkörben tarthasson előadást s a megnyitást már szombaton megtarthassa.

Az előadások e szerint szombat este föltétlenül megkezdődnek a szinkörben.

Az ünnepi megnyitás programja a következő lesz.

Ünnepi nyitány, prólóg *Sas Edétől*, szavalni fogja *E. Kovács Mariska*.

Ezt követi a *Cigánybáró* első felvonása, majd a *Csikós-ból* a második kép.

A szinkörben a második előadás vasárnap délután lesz. Szinre kerül *Gül Baba*. Este a *Postásfia és a huga*. A vasárnap esti előadás iránt már most is nagy érdeklődés nyilvánul meg. Ugyanis ezt a darabot még Nagyváradon nem adták. A darab énekes bohózat s tele van ötletes kuplékkal és dalokkal.

Az előadásra jegyeket pénteken délelőtt 9 órától fél egyig és délután 8-tól 6-ig a színház rendes nappali pénztárában lehet váltani, míg este 7 órakor a szinkör pénztárában. A helységeket holnap fogjuk közölni.

A nyári szinkörnek igen előnyös a villamos, mely közvetlen a szinkör előtt áll meg s az előadás végeztével a város bármelyik részébe elviszi a vendégeket.

TÁVIRATOK.

Kossuth Ferenc Budapesten

Pöstyén, aug. 26. Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter Pöstyénből Budapestre utazik. A miniszter csütörtökön reggel indul el a fürdőből.

Árkay—Benedek affér.

Budapest, aug. 26. Tegnap előtt Benedek János országgyűlési képviselő olyan nyilatkozatot tett Szent Istvánról az első magyar királyról, amelyért felháborodik talán még a legutolsó demokrata vére is. Ezért a sértő nyilatkozatért Árkay Ferenc dr. miniszteri fogalmazó megróttta a képviselőt, amire az sértően válaszolt. Az ügyből lovagias eljárás lett, mely befejezést is nyert. Benedek János képviselő Árkay segédei előtt ugyanis letagadta azt, hogy ő Szent Istvánról szóló kijelentést tett volna.

A szerb kereskedelmi szerződés.

Bécs, aug. 26. Az egyik tekintélyes párt vezérférfia kijelentette, hogy biztos tudomása van róla, miszerint a szerb kereskedelmi szerződést szeptember 1-én nem fogják életbe léptetni rendeleti uton. Ezzel szemben Lueger kijelentette, hogy ez nem állhat fenn, mert szeptember elsején igenis életbe lesz léptetve a szerződés.

A Zeit és az uborkaszegzon.

Bécs, aug. 26. A *Zeit* hosszú cikkben foglalkozik a magyar miniszterek nyári munkájával. Ezek közül legfontosabbnak tartja a belügy és a pénzügyminiszter munkáit. A cikk szerint az 1909. évi költségvetés szerint a vasuti bevételek sokkal kevesebbek lesznek, mint előzőleg. A magyar korona járadékra megjegyzi, hogy azok emelkedni fognak — a francia pénzügyminiszter ígérete alapján.

Földrengés.

Kecskemét, aug. 26. Ma reggel 8 óra 16 perckor általánosan érezhető négy másodpercig tartó két földlökést éreztek; a második lökés erősebb volt és a falon függő tárgyak meginogtak.

A törökországi események.

Konstantinápoly, aug. 26. A görögök panaszt emelnek a miatt, hogy a bolgárok Perlepe és Krcsov kerületekben elveszik templomaikat. Az ifjú török komité megígérte a vizsgálat megindítását.

A szerbek hasonló dolgok elkövetésével vádolják az üszkübi szandsákban a bolgárokat. Az itteni ifju-török komité kijelenti, hogy az örmény bizottságok, a melyeknek magatartása eddig kétes volt, elfogadták az ifju-török programot.

London, aug. 26. Zia bég, a török titkos rendőrség megbukott főnöke Londonba érkezett. Egy ujságíró meginterjúvolta a bégot, aki következőket mondta el az ujságírónak:

Julius 21-ikén, az alkotmány kihirdetésének napján tudtam, hogy hivatali pályafutásom véget ért. Már csak a szökésre gondolhattam. Junius huszonnyedikén a szultántól levelet kaptam, mely röviden és világosan így szólt:

— Meneküljön anélkül, hogy csak egy órát is veszítene, Európába.

Vártam, míg beesteledett és akkor egy Szmyrnába vitorlázó német hajó fedélzetére mentem. Mialatt a kikötőhöz mentem, egy ember, aki rám ismert, megtámadott. Lelőttem és szerencsésen elértem a hajó fedélzetére és elutaztam Szmyrnából mr. Gray név alatt utaztam Londonba.

A marokkói szultánváltozás.

London, aug. 26. A Times tangeri levelezője táviratozza: Muley Hafid felhatalmazott annak a kijelentésére és a követek már birtokában vannak Muley Hafid ily értelmű írásbeli nyilatkozatának, hogy az új szultán elismeri az algezirászi aktát és el fogja vállalni a kormány adósságaiért a szavatosságot, de hogy előde magánadósságainak megvizsgálását fogja követelni, mielőtt késznek nyilatkoznék arra, hogy az udvari szállítók óriási számláit kifizesse.

TANÜGY.

Beiratások a felső kereskedelmi iskolában. A nagyváradai felső kereskedelmi iskolában a folytatólagos beiratkozások az 1908—909-iki tanévre szeptember hó első három napjának délelőttjén 8-tól 12-ig fognak végbemenni. Mialatt mind a három osztály párhuzamosítva lesz, ennél fogva a fölvetél minden akadály nélkül megörténhetik. A javító és pótló vizsgálatok f. évi augusztus hó 31-én délután 3 órától fogva kezdődnek. A tanév ünnepies megnyitása szeptember 4-én s az előadások kezdete 5-én lesz. Az érettségi vizsgálatok írásbeli része szeptember 7-én kezdődik. Az ezt megelőző felső osztálybeli magánvizsgálatok szeptember 1-én fognak megtartatni. Nagyváradon, 1908. augusztus 25-én. Az igazgatóság.

SPORT.

A nagyváradai löversenyek. Az idei löversenyek elé nagy érdeklődéssel tekintenek mindentelé. A versenyek érdekében már minden előkészületeket megtettek. A nevezések most veszik kezdetüket. A nevezések szeptember 5-én este 8 órakor záródnak. A versenyek szeptember 19-én és 20-án lesznek.

MULATSÁG.

A nagyváradai iparos-ifjuság regrutabálja. Augusztus 29 én a nagyváradai iparos-
ifjak a Bors-féle vendéglőben zártkörű tánc-
vigalmat rendeznek. A táncvigalomra most kül-
dik szét a meghívókat. Belépő-díj személyen-
ként 1 korona, családjegy 4 személyre 3 korona.
Kezdete este 8 órakor. A meghívó kívánatra
előmutatandó. — A mulatság szép remények-
kel kecsegtet s valószínűleg a remények meg
is valósulnak.

Igazságszolgáltatás.

Az ügyvédi nyugdíj.

A hivatalos lap tegnapi száma a végrehaj-
tási novella mellett még egy törvényt közöl,
melynek jelentősége szintén nem csekély: az
ügyvédi nyugdíj-törvényt.

A magyar ügyvédség kóros helyzetét min-
denki ismeri s ezen a helyzeten nem lehet
semmiféle nyugdíjtörvénnyel, vagy más rész-
leges intézkedéssel segíteni. Az ügyvédi kar
nehéz helyzetének legfőbb, majdnem kizáróla-
gos oka: a pálya túltömöttsége. Ha a törvény-
hozás valamikor egy bátor, radikális intézke-
déssel lehetetlenné teszi az ügyvédi pályára
való tódulást, akkor és csak akkor fog segíteni
a magyar igazságszolgáltatás e nagy baján. Ad-
dig is igen üdvös dolog volt a mostani törvény
megalkotása. Ez a törvény a munkaképtelenné
vált ügyvédekről s az elhalt ügyvédek özve-
gyeiről és árváiról gondoskodik; szóval a gyen-
gekről, a támogatásra szorulókról.

A törvény biztató jel abban a tekintetben,
hogy az igazságügyi kormány az ügyvédség
helyzetével is foglalkozni kíván. Ez a törvény
akkor lesz igazán üdvös hatása, ha kezdetét
jelenti az ügyvédség gyökeres reformjának. A
mai állapot tarthatatlan az ügyvédekre is, az
igazságszolgáltatásra is.

A falu bírója.

Egy falusi választás utáni ivászat, illetve
verekedési ügyben tartott tegnap fő tárgyalást a
nagyváradai kir. törvényszék büntető tanácsa
Millye Gyula elnöklésével.

1907. év október hó 24-én a biharmegyei
Szakáll községben a vármegyei törvényhatósági
bizottsági tagokat választották.

Igen természetes, hogy e napon nem volt
hiány a részeg emberekből és hogy minden
korcsmában vígan szólt a zene.

Igy volt ez Spitz Sándorné korcsmájában
is. Ennek a korcsmának egy külön szobájában
idogált Argyelán János is néhány pajtásával,
míg egyszerre régi haragosa ifj. Hajdu Flóra,
községi bíró lépett be alaposan elázott állapot-
ban cimboráival. A társaságában voltak névsze-
rint: Ifj. Lázár György, id. Lázár György, Haj-
duk Frigyes, Cs. Márkus János és Lázár Fri-
gyes.

Argyelán János rosszat sejtett és azért
kérelmi kezdte a bírót, hagyná el a külön szo-
bát, amelybe ők azért vonultak vissza, hogy
valamit megbeszéljenek.

A választ Argyelán egy hatalmas pofon
képében kapta meg a bírótól, utána pedig a
fent nevezettekkel megfogták, kicipelték a
korcsma előtti árokba, ott azután késsel és
egyéb éles vasdarabokkal összeszurkálták és

csizmasarokkal bevették a fejét és eszméletlen
állapotban otthagyták.

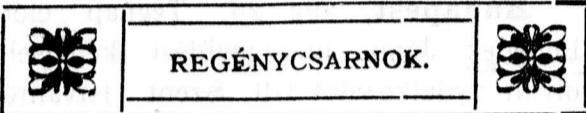
Tekintettel arra, hogy aznap választás volt,
csendörök is voltak a községben, kik a nyo-
mozást azonnal megindították.

Ennek alapján a kir. ügyészség perbe fogta
fentebb nevezetteket, a Btk. 301. §-ába üt-
köz és a Btk. 308. §-a szerint minősülő súlyos
testi sértés büntette címén.

A tegnapi tárgyalásra vagy 12 tanu volt
megidézve.

A vádat dr. Szolnok Jenő ügyész képviseli, a
sértettet dr. Perczel Adolf ügyvéd. A védelmet
dr. Mártonffy Bogdán ügyvéd látja el.

Az ítélet hozatalra tegnap nem került
a sor.

A P É N Z.

Írta: C. V.

(Folytatás.)

13

X.

Andor mulat.

Junius első napja volt; a lég terhelve bal-
zsam illattal s Andor tárcája ujonat új bank-
jegyekkel.

Szerény összeg, az igaz, mit az ultimónak
összelelkézése a primával, mint Goldstein
szokta volt mondani, ennek markából kisöpör;
de Bogyá holnapra halasztotta fizetéseit s ma
a bájhó kies első napján csak azon busult,
hogyha a jó Isten, ki a gazdagoknak a hét 7
napján 1 vasárnapot adott, miért nem rendelt
számára is bár egyet, amelyen amugy kedve
szerint mulathasson.

Ej, ha most valami jóra való emberrel ta-
lálkozhatnék, bizony ott hagyná azokat az ási-
tozó svábokat, hogy rendőri felügyelet nélkül
unatkozzanak — ott hagyná egy rövid félórására,
s aztán ismét visszatérne békés őrhelyére.

E közben egy ember siette gyors léptekkel
a majorok felé, ki miután Andort megpillantá,
hozzá egészen közel jött s mind a két kará-
val átölelte.

Az ölelkező Goldstein volt.

— Isten hozta!

— Ezuttal nemcsak Isten hozott, hanem
a méltányosság is vezetett erre: hogy miután
a multkor ön vendégelt meg egy itce borral,
most visszaadjam a kölcsönt.

Bogyá Andor bármily szigorúan vizsgál-
gatta is rendőri szempontból, hogy mástól
valamit elfogadjon, kénytelen bevallani, hogy
Goldsteinnak szintén férfias igaza volt megkö-
vetelni: hogy miután a multkor Bogyá fizetett,
most viszont Goldstein fizessen.

Sajátságos egy ember ez a Goldstein, hogy
minden a mit tesz, oly indokolt és méltányos,
hogy még röstelkedni sem lehet irányában...

A két ismerős belépett a csárdába. A dok-
tor megrendelte a bort s miután a korcsmáros
kiment, kijelentette, hogy csakis két itcét fog
fizetni, már a pártás elvénel fogva sem többet.

Mint látjuk, a jó pajtás oly korrekt, hogy
még egy rendőri lelkiismeret sem kifogásolhatna
rajta semmit.

A korcsmáros azonban csak hordta a bort,
anélkül, hogy az egyik vagy másik fél határo-
zott ellenvetésével találkozott volna.

A doktor elmésen társalgott, egy találó
ötlet a másikat követte, félbeszakítás nélkül
berzél s ha olykor meg-megmozult helyéről,
ugy tett, mintha a pohár után akart volna
nyulni, de e közben az ablakon át mindig az
utcára tekintett.

A mélyebben buvárló tagadhatatlanul bi-
zonyos nyugtalanságot észlelt volna Goldsteinon,
de Bogyá csak a derült cimborát látta benne.

E közben távol léptek nesze hallatszott
az utca közeletén, a léptek közeledtek; végre
föltárult az ajtó s egy jól szervezett cigány-
banda lépdelt be gordonkástól, cimbalmostól,
nagy brügóstól.

Goldstein elégtelenségét elpalástolva, majd-
nem haragos hangon sugta Andor félébe:

— Egy itcénél többet nem fizeetek; a ci-
gányokkal nem huzatom, dixi.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Szarvasmarha-kiállítás Belényesen.

A biharmegyei gazdasági egyesület a Be-
lényes vidéki szarvasmarha tenyésztés emelé-
sére folyó augusztus hó 30-án azaz vasárnap
díjazással egybekötött szarvasmarha kiállítást
rendez. A kiállítás iránt a Belényes vidéki
gazdák érdeklődést tanusítanak, ami arra enged-
következtetni, hogy a kiállítás jól fog sike-
rülni. Ami nagyon kívánatos volna, mert a ki-
állítás nyújtja a legkedvezőbb alkalmat az azon
vidék állattenyésztésének megismerésére s an-
nak fejlesztése céljából a szükséges lépések
megtevése.

A kiállítás rendezésére és vezetésére a
gazdasági egyesület részéről Des Echerolles Krus-
pér Sándor alelnök és Weingärtner Andor tit-
kár, a földművelésügyi minisztérium részéről
Breszovay István kerületi állattenyésztési fel-
ügyelő utaznak ki Belényesbe.

Ertéktőzsde.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, aug. 26.

Osztrák hitelrészvény	—	—	631.25
Magyar hitelrészvény	—	—	748.—
Leszámitoló bank	—	—	743.75
Rimamurányi	—	—	561.50
Osztrák-m. államvasuti részv.	—	—	692.25
Közuti vasut	—	—	552.—
Városi villamos vasut	—	—	269.—

A gabonatőzsde határidői.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, aug. 26.

Buza május	50 kilogrammonként	11.60
Buza okt.	—	10.38
Rozs okt.	—	8.96
Zab májusra	—	—
Zab okt.	—	7.04
Tengeri máj. 1908.	—	6.85
Tengeri jul.	—	6.69

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1908. aug. 26.

Magyar arany járadék 4 száz.	—	—	111.50
Magyar koronajáradék 4 száz.	—	—	93.25
Magyar koronajáradék	—	—	82.75
Magyar földteherment. kötvény 4. sz.	—	—	93.50
Horvát-szlavon földteherment. kötvény	—	—	94.50
Magyar nyereséj sorsjegy kölesön	—	—	186.—
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy kölesön	—	—	145.—
Osztrák járadék papírban	—	—	97.25
Osztrák járadék ezüstben	—	—	99.—
Osztrák járadék aranyban	—	—	116.50
Osztrák korona járadék	—	—	97.50
1860. osztr. államsorsjegyek	—	—	150.25
Osztrák magyar bankrészvény	—	—	1730.—
Magyar bitelbank-részvény	—	—	748.—
Osztrák hitelbank-részvény	—	—	631.50
Magyar hitelrészvény	—	—	689.50
London vista	—	—	240.—

A szerkesztésért felelős

Dr. VUCSKIS GYULA.

Fülöp István Európa szállodája.

Nagyvárad legkellemesebb látogatott, szórakozó helye. Most nyílt meg az Európa remek herthelyisége. Kitűnő egészséges hegyi levegő. Villamos megállóhely. Telefon. Naponta pompás cigányzene. A vendéglős saját te. mész, kitűnő boraival, finom Dréher sörrrel szolgál a közönségnek. Elsőrendű konyha. A szoba árak igen mérsékelték. Az előkelően berendezett szállodát és a gyönyörű kerthelyiséget ajánljuk a közönség figyelmébe.

Magyar királyi államvasutak igazgatóság.

126771—908 szám.

Új személydijszabás életbeléptetése

A Losoncz-vidéki h. é. vasuton a poltár rimakokavai vonal megnyitása napjától új zónarendszerű személydijszabás lép életbe, mely által a losoncz-poltári vonal megnyitása napjától érvényben volt személydijszabás érvényen kívül helyeztetik.

Az új személydijszabás, melybe az eddig fennállott menetdíjak változatlanul fölvétettek, a m. kir. államvasutak dijszabás elárúsító irodájában (Budapest, VI. Csengeri-utca 33.) 20 fillérért kapható. Budapest, 1908. augusztus hó 18-án.

Olvashatatlan aláírás.
elnökhelyettes,

Magyar királyi államvasutak. Üzletvezetőség Szegeden.

25645—1908 szám.

Pályázati hirdetés.

A Szécsény állomáson megüresedő p. u. vendéglő bérletére ezennel nyilvános pályázat hirdetik. A bérlet fenti vendéglőre nézve 1908. évi december hó 1-ével veszi kezdetét és tart ezen időponttól számított öt éven át, vagyis 1913 évi november hó 30-ig.

Bérletnek a következő helyiségek bocsátatnak rendelkezésére: az emeleten 2 szoba és az árnyékszék közös használata, a földszinten egy I—II. o. étterem 47-15 m², egy közös célra szolgáló III. oszt. váró és étterem, 59-73 m², egy 11 m² területű tálaló, 320 m² területű nyitott kert, a pincében egy konyha, 1 mosogató, 1 éléskamra, 1 pince, azonkívül egy jégverem.

Az egy koronás bélyeggel ellátott és ajánlat a magyar királyi államvasutak fönt kiírt Szécsény állomása pályaudvarán levő vendéglő üzletre felirattal ellátott lepecsételt, borítékba zárt nemkülönben kellő okmányokkal felszerelt ajánlatok 1908 évi október hó 1-je déli 12 óráig az alulírott üzletvezetőség általános osztálya főnökénél, (Üzletvezetőségi palota I emelet 21 sz. ajtó) vagy személyesen, vagy kir. posta útján benyújtandók.

Bánatpénz fejében a bérletre 200 azaz kétszáz korona készpénzben vagy állami letétre alkalmas értékpapirokban, a szegedi üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál 1908. évi szeptember 30-án déli 12 óráig vagy személyesen, vagy kir. posta útján beküldendő.

Az értékpapírok a budapesti vagy bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett, 14 napnál nem régebb, utolsó napi árfolyam szerinti értékben, de soha a névértéken felül számíthatnak.

Készpénzben letett összeg után kamat nem fizetnek. Az ajánlatban a letétel megtörténte megemlíthető ugyan, de a letétről nyert elismervény nem csatolandó.

A vendéglő bérletre vonatkozó feltételek a nevezett üzletvezetőség forgalmi és kereskedelmi osztályában (Zsótér ház II. emelet 4 sz.) a hivatalos órák tartama alatt megtekinthető, miért is az ajánlattevőkről feltételeztetik, hogy a feltételeket ismerik s azokat magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőnek elfogadják.

A fentebbi feltételektől eltérő, vagy a kitűzött határidőn túl beérkezett ajánlatok, továbbá olyan ajánlatok, melyek táviratilag tételnek s végül olyanok, melyekre nézve az előírt bánatpénz le nem tétel, figyelembe vétetni nem fognak.

Az ajánlatok között a választás szabadon, a bérösszegre való tekintet nélkül történik.

Szeged, 1908. évi augusztus hóban.

Az üzletvezetőség.

Wallerstein

Fülöp Fiai cég

:: Bémer-tér, Pannonia mellett ::

a bekövetkezett
:: holt idényre ::

a rőfös áruk árait
tetemesen leszál-
litotta.

Nagyvárad város adóhivatalától.

8404—1908.

Hirdetés.

Közbirre teszem, hogy a II-ik és III-ik kerületek, vagyis Ujváros, Külváros, Váralja, Velencze, Csillagváros és Hegyközség városrészekben levő nyilvános számapásra kötelezett vállalatok és egyletek adójára vonatkozólag 1908. évre szerkesztett és az adókiadó bizottság elé terjesztendő adókiadási javaslatokat magában foglaló lajstrom a városházánál a városi adóhivatal 23-ik számú szobájában folyó hó augusztus 27-től szeptember 3-ig 8 napi szemlére kitétetett, ahol a hivatalos órák alatt bárki megtekintheti.

Figyelmeztetem az adóköteles társulatokat, hogy amennyiben a javaslat ellen észrevételeik volnának, azokat a tárgyalás előtti napokon a kincstári képviselőnek szóbelileg, (Pénzügyi palota II. emelet 26 sz. szoba) előadhadják, hogy így minden felesleges írásbeli tárgyalásoknak és hosszadalmas felebebeszéseknek lehetőleg eleje vételessék.

Az adótárgyalás 1908. évi szeptember 5-én d. e. 8 órakor az adókiadó bizottság (Ritoók Zsigmond-utca 246 sz. a. volt községi polgári leány iskola tanterme) helyiségében fog megtartani.

A tárgyaláson minden érdekelt megjelenhet, esetleg jogának megvédése végett kellőleg bélyegezett meghatalmazással más megbízhat.

A meg nem jelenés azonban az adó megállapítását nem akadályozza.

Nagyvárad, 1908. évi augusztus 25-én.

Városi adóhivatal.

Magyar királyi államvasutak.

205769—1908. szám. FIV.

Hirdetés.

Kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur ő nagyméltóságának f. évi július hó 30-án 64284—III. szám alatt kelt rendelete értelmében az 1897. évi 139366—1897. továbbá 1898. évi 76184—1898., valamint 1898. évi 157803—1898. és 1903. évi 113303—1903. szám alatt hirdetett azon hajozási szállítási és kezelési valamint vasuti szállítási póthatáridők, melyek a m. kir. folyam- és tengerhajozási részvénytársaság Bosna-Raca, Obrenovac és Sabac hajóállomásain az osztrák-magyar és bosnyák-hercegovinai, valamint a nemzetközi forgalomban közvetlen fuvarlevelekkel feladott szilva- és szilvaizsállítások részére engedélyeztetettek, f. évi augusztus hó 31-én érvényen kívül helyeztetnek.

Egyben közbirre tesszük, hogy miniszter ur ő nagyméltósága idézett rendeletével engedélyezte, hogy f. évi szeptember hó 1-től kezdve, a vasuti üzletszabályzat 63. §. (3.) 1. és 4. valamint a vasuti áru fuvarozásra vonatkozó nemzetközi egyezmény 14-ik cikkéhez tartozó végrehajtási határozmányok 6 §. (3.) 3. pontja alapján, a m. kir. államvasutak alább megnevezett áru felvételi kirendeltségeinél, az osztrák magyar és bosnyák hercegovinai és a nemzetközi forgalomban való szállításra közvetlen fuvarlevelekkel feladott áruk után, az alábbi szállítási póthatáridőket számíthatjuk fel, u. m.:

1. Bosna Racan, a m. kir. államvasutak áru felvételi kirendeltségénél feladott s a Mitrovicai szárapart állomáson való átrakással szállított kocsirakományu teheráru szilva- és szilvavizküldemények után 9 napot,

2. Obrenovicen, a m. kir. államvasutak áru felvételi kirendeltségénél feladott s a Zimony állomáson való átrakással szállított kocsirakományu teheráru szilva- és szilvavizküldemények után 12 napot,

3. Sabacon, a m. kir. államvasutak áru felvételi kirendeltségénél feladott s a Klenáki szárapart állomáson való átrakással szállított kocsirakományu teheráru szilva- és szilvavizküldemények után 8 napot.

Budapest, 1908. évi augusztus hóban.

Az igazgatóság.

„Iskolai”

beiratások alkalmával a szülők b. figyelmét felhívja czipő szükségleteinek beszerzésére a . . .

„MOSKOVITS” czipőgyár.

Nagyvárad Kossuth L.-u.

:: 5. gyár épület. ::

9215—1908,

Hirdetmény.

Nagyvárad város összes adófizető polgárai, kiknek évi adóelőírása a 24 koronát nem haladja meg, az 1883. évi XLIV. t.-cz. 55. §-a értelmében ezennel felszólítanak, hogy kincstári adótartozásukat, valamint az ez után esedékes községi adó, utadó s vízhasználati díjait, késedelmi kamat s egyéb költségeket, melyek már 1908. év augusztus hó 15-én befizetendők lettek volna, különbeni megzálólgolás terhe mellett 8 nap alatt okvetlenül befizessék.

Nagyvárad, 1908. év augusztus hó 18-án.

Városi adóhivatal

XI-ik évfolyam. **Beiratások** Telefon 63-45.
naponta 9-6 óráig.

SOMOGYI MÓR

tanár, zongoraművész
államilag képesített okleveles zenetanár igazgatása alatt álló ZENE-

konzervatóriumban

Budapest, VII., Erzsébet-körut 44.

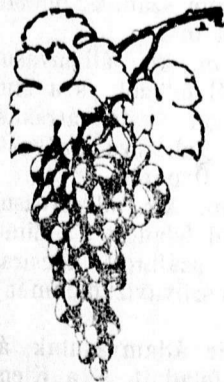
zongóra, hegedő, ének, gordonka, cimbalom, az összes fűvő- és vonóhangszerekre, valamint zeneelméleti tantárgyakkal.

Államilag diplomált zenetanárok. A tanerők létszma 26.

Vidéki lányok részére

internátus.

Prospektussal kívánatra szolgál az igazgatóság.

20 krajcár kilója

a mézédés legfinomabb
cassellas és musko-
tály

csemege szőlőnek

MERTZ

fűszer- és csemege üzle-
tében, **Körös-utca.**

— Telefon szám 448. —

Ezen szőlő kizárólag eredeti 5—6 és 10 kilós kosarakban lesz árusítva, kosár hozzá ingyen. Magyar bodegámban a legjobb hegyiborok, legolcsóbb árban lesznek kimerve. Pontos kiszolgálás.

Közgazdasági Bank Részvénytársaság Nagyváradon.

Belépési felhívás.

A Közgazdasági Bank Részvénytársaság (Teleky-utca 10) üz et helyiségében **1 koronás** szövetkezetet al kit.

„Közgazdasági Koronás Takarék és Hitel szövetkezet” címmel, október hó 1-től kezdődő 3 évi időtartamra.

A beiratások üzletrészenként 20 fillér beiratási díj lefizetése mellett a Közgazdasági Bank részvénytársaság (Teleky-u. 10) üzlethelyiségében és a körözött aláírási ivenek eszközölhetők.

A heti egykoronás üzletrészek beszédését minden helybeli szövetkezeti-taglakására küldött óvadékkal bíró pénzbeszedő, szolgálja eszközli. A vidéki szövetkezeti tagok befizetéseket a postatakarék pénztári utján portó mentesen teljesíthetik,

Közgazdasági Bank R.-T.

Értesítés.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására adni, hogy a Bazár-épületben a színházzal szemben egy a modern világnak megfelelő

**fehérnemű varrodát,
himző és előnyomdát**

melyben mindenféle fehérneműt legjobb kivitelben és legjutányosabban készítünk. Megrendelések teljes menasszonyi kelenyékre elfogadtatnak. Állandó raktár a legujabb kész és kezdett kézi munkából. Szives pártfogásért esedeznek

Kronemer Testvérek.

Varró és himző leányok jó fizetéssel ugyanott felvétetnek. — Tanuló leányok felvétetnek

BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNYVIZ

Kitűnő hatásu vese- és hólyagbajoknál
SZÉNSAVDUS, KELLEMES, SAVANYKAS IZŰ, VASMENTESITETT,
RENDKIVUL ÜDÍTŐ ASZTALI VIZ.
ÜDIT, GYÓGYIT! **ORVOSILAG AJÁNLVA.**

Irógyógymódra használva, vese- és hólyagbajoknál, a vesemence idült hurutjainál, húgykő- és fűvényképződésnél, a légutak és a kiváiasztószervek hurutos bántalmainál kitűnő hatásúnak bizonyult. — Prospektust kívánatra küld a forráskezelőség:

Muschong buziási gyógyfürdő igazgatósága Buziásfürdőn.
Főlerakat Nagyváradon: **Friedl és Jörös** cégnél.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: **NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.**

Hosszas kísérletek után forgalomba hoztuk a

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben **75** százalék **megtakarítást** mutat fel. 40 gyertyás Wolfram lámpa **darabja 5 kor.** 60 gyertyásé **5 kor. 50 fill.**

Sima izzólámpa dbja 72 fillér,

tehát 5 százalék kartell áron alul.

Mindenemű **izzólámpa különlegességek,** fényképezés z-l á m p á k, ugyancsak **5** százalékkal **kartell áron alól kaphatók.**

Elvállaljuk

villamos világítási

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, izzólámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Főszerelő telefonja 55. sz.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Csillárok,

izzólámpák

állandóan nagy választékban kaphatók s a villamos telepen külön e célra épített nagy

csillár-raktárunkat

megtakintásra ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk

villamos motorokat

1. lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban.